

Załącznik

Wykaz referatów
wygłoszonych na Konferencji: "Reforma
Gospodarcza a Problemy Restrukturyzacji
Budownictwa"

Płock 26-27 listopada 1984 r.

1. Struktura podmiotowa budownictwa ukształtowana w systemie nakazowo-rozdzielczym i kierunki jej pożądanych zmian - prof. dr hab. Henryk Hajduk - Sekretarz Naukowy i Przewodniczący Konferencji /ORGBUD - SGPiS/.
2. Mikroorganizacyjne prawidłowości kształtowania struktury organizacyjnej przedsiębiorstw - dr Marian Ziółkowski /ORGBUD Poznań/.
3. Elastyczność /zdolność przystosowawcza/ potencjału budowlanego w zależności od struktury przedsiębiorstw - mgr Gabriel Główka /SGPiS/.
4. Możliwość przekształceń strukturalnych przedsiębiorstw w świetle przepisów prawnych - mgr Andrzej Wiśniewski /SGPiS/.
5. Możliwości przekształceń strukturalnych w świetle uwarunkowań gospodarczych - doc. dr Ludwik Dziewolski /ORGBUD Poznań/.
6. Problemy organizacji lokalnego ruchu budowlanego - mgr Irena Herbst /ORGBUD Warszawa/
7. Wpływ reformy gospodarczej na role i zasady działania uczestników procesu inwestycyjnego - doc. dr Jerzy Bogusz /IKS - Warszawa/
8. Podatność budownictwa na reformy typu rynkowego - dr Erzsztot Stangierski /Uniwersytet Łódzki/.
9. Budownictwo w zreformowanej gospodarce - doc. dr Józef Czachorowski /WSI - Zielona Góra/.

Podstawowe tezy i wnioski
z Konferencji na temat: "Reforma Gospodarcza
a Problemy Restrukturyzacji Budownictwa"
zorganizowanej przez RW NOT i OW PZITB w Płocku
oraz Komitet Ekonomiki i Organizacji Budownictwa
ZG PZITB i Instytut Organizacji, Zarządzania
i Ekonomiki Przemysłu Budowlanego "ORGEUD"

/Materiały pokonferencyjne/

1. Na podstawie przedstawionych referatów i dyskusji przeprowadzonej w dniach 26 i 27 listopada 1984 r. w siedzibie RW NOT w Płocku, uczestnicy Konferencji uważają za zasadne przedstawić odnośnym władzom a w szczególności centralnym i terenowym organom administracji państwowej następujące tezy i wnioski w sprawie konieczności stopniowej restrukturyzacji podmiotów gospodarczych, uczestniczących w procesie inwestycyjno-budowlanym, uznając że restrukturyzacja jest jednym z istotnych elementów, który wspomagać powinien wdrażanie reformy gospodarczej w budownictwie.
2. Tocząca się w Polsce dyskusja na temat restrukturyzacji naszej gospodarki odnosi się do dwóch podstawowych kwestii i dotyczy:
 - a/ zmian w strukturze produkcji i przebudowy aparatu wytwórczego, a co za tym idzie zmian w strukturze inwestycji tak, aby doprowadzić m.in. do znacznego zmniejszenia nakładów energii, surowców i materiałów /w tym głównie pochodzących z importu/ oraz innych czynników produkcji,

których zużycie w Polsce w przeliczeniu na jednostkę określonej produkcji jest na ogół wyższe /często znacznie wyższe/ niż w analogicznych dziedzinach gospodarki w innych krajach, jakość produkcji jest niższa a co za tym idzie ograniczone są możliwości eksportu, niska jest skłonność innowacyjna itp.,

- b/ przekształceń w strukturze podmiotowej naszej gospodarki ograniczenia dominacji wielkich jednostek gospodarczych i ich monopolistycznego charakteru, przywrócenia konkurencji między podmiotami gospodarczymi, stworzenia kompletarnej sieci przedsiębiorstw średnich i małych, wykorzystania przewidzianych prawem różnorodnych form przedsiębiorstw itp.

Przedmiotem Konferencji były właśnie zagadnienia ujęte tym drugim obszarem tematycznym, odniesionym do budownictwa a ściślej rzecz biorąc do uczestników procesu inwestycyjno-budowlanego.

3. Podmiotowa struktura budownictwa /lub szerzej jednostek uczestniczących w procesie inwestycyjno-budowlanym/ została ukształtowana w przeszłości pod wpływem oddziaływania wielu czynników charakterystycznych dla nakazowo-rozdzielczego, scentralizowanego systemu zarządzania zasadzającego się na hierarchicznie zbudowanej strukturze instytucjonalnej i na podległości służbowej jednostek w tej strukturze funkcjonujących.

Struktury te były charakterystyczne zarówno dla jednostek administracyjnych jak i gospodarczych, występujących w procesie inwestycyjno-budowlanym. Wprowadzone w ramach

reformy gospodarczej nowe rozwiązania umożliwiającą wprowadzenie stopniowych zmian w strukturze podmiotowej jednostek uczestniczących w procesie inwestycyjno-budowlanym, dostosowanych do nowych zasad funkcjonowania gospodarki i wspomagających ich realne działanie w praktyce.

4. Proces inwestycyjno-budowlany jest tą sferą działalności gospodarczej, która w ocenie uczestników Konferencji jest podatna na demopolizację struktur i wprowadzenie pluralizmu organizacyjnego; osiągnąć to można w stosunkowo krótkim czasie w porównaniu do innych dziedzin gospodarki, w których proces ten będzie miał charakter długotrwały /wieloletni/. Ów proces restrukturyzacji w budownictwie - mimo iż jest łatwiejszy niż w innych rodzajach działalności gospodarczej - będzie przebiegał w różnych jego gałęziach niejednakowo, natrafiając na różne trudności i opory. Dlatego też proces ten - wg oceny uczestników Konferencji wymaga odpowiedniego wsparcia ze strony organizacji politycznych, instytucji i organów założycielskich oraz stowarzyszeń naukowo-technicznych.

Niezwykle istotną rolę w tym zakresie powinny odegrać terenowe organy administracji państwowej szczebla wojewódzkiego.

5. Warunkiem niezbędnym dla dalszego skutecznego reformowania działalności inwestycyjno-budowlanej jest doprowadzenie w możliwie krótkim czasie - do stanu równowagi zarówno ogólnej jak i cząstkowej. Chodzi nie tylko o to, aby ów stan równowagi charakteryzował się materialnym i pieniężnym zbilansowaniem podaży i popytu, ale również aby stanowił wynik działania określonego mechanizmu ekonomicznego, przewidzianego w założeniach reformy - mechanizmu wynikającego z istoty stosunków

towarowo-pieniężnych, a korygującego w sposób ciągły warunki gospodarowania zgodnie z realiami podaży i popytu.

Chodzi tu o takie m.in. działania, jak zmiana poziomu cen, zwiększenie produkcji lub importu, różnicowanie stopy procentowej, podatkowej, itp. Instrumenty te są jak dotąd nie wystarczające stosowane, natomiast usiłuje się zapewnić realizację zadań inwestycyjno-budowlanych, za pomocą środków właściwych dla systemu nakazowo-rozdzielczego. Środki te okazują się jednak mało skuteczne i nadal utrzymuje się nadwyżka popytu budowlanego nad podażą budowlanej zdolności produkcyjnej i podażą środków produkcji budowlanej. Powoduje to wiele negatywnych skutków, wśród których można wskazać m.in. na brak możliwości zaopatrzenia zgodnego z potrzebami produkcji budowlanej, przestoje produkcyjne, spadek wydajności pracy i produktywności majątku trwałego, wzrost kosztów, drastyczne obniżanie jakości materiałów i robót budowlanych, ograniczenie skłonności innowacyjnej i możliwości stosowania rozwiązań substytucyjnych, itd.

Przywrócenie równowagi i ograniczenie działalności inwestycyjnej do poziomu zgodnego z określonymi możliwościami gospodarki narodowej jest wstępnym warunkiem dalszych poczynań reformatorskich, w tym również restrukturyzacji budownictwa.

W przeciwnym razie nie stworzy się możliwości przewycięzenia negatywnych zjawisk w tej dziedzinie.

6. W konsekwencji przywrócenie równowagi a nawet doprowadzenie w sposób świadomy do pewnej nadwyżki podaży budowlanej zdolności produkcyjnej i środków produkcji niezbędnych dla

realizacji zamierzeń inwestycyjno-budowlanych, stworzy możliwość ukształtowania "ograniczonego rynku". Owo ograniczenie dotyczy alokacyjnej funkcji mechanizmu rynkowego - która w naszych warunkach jest spełniana w sposób świadomy przez plan - natomiast należy przywrócić realizacyjną i weryfikacyjną funkcję mechanizmu rynkowego.

Podkreślana konieczność przywrócenia równowagi w działalności inwestycyjno-budowlanej oraz realizacyjnej i weryfikacyjnej funkcji rynku wynika z przeświadczenia potwierdzonego wieloletnim doświadczeniem, że gospodarka nie zrównoważona nie może funkcjonować efektywnie i że brak równowagi wywołuje wiele dalszych negatywnych skutków /co prowadzi do jej dalszego pogłębienia i do swego rodzaju rozszerzonej reprodukcji nierównowagi/. Jest to szczególnie widoczne w działalności inwestycyjno-budowlanej.

7. Mówiąc o równowadze mamy na względzie zarówno równowagę rzeczową jak i równowagę pieniężną. Równowaga rzeczowa wiąże się z materialnym zbilansowaniem planu centralnego. Taki plan spełnia wstępny warunek wewnętrznej zgodności technicznej. Wymaga on również nie tylko biernego zbilansowania finansowego, lecz przede wszystkim ustalenia instrumentów, które byłyby zdolne do stymulowania wykonawców w pożądanym kierunku jak i do zapewnienia równowagi finansowej całego układu. Jest to problem sterowania kredytem, dotacjami budżetowymi i środkami własnymi za pomocą takich instrumentów jak ^{parametryczne} jak/ceny /za ceną musi stać podaż/ właściwe planowanie kredytowe i różnicowanie stopy procentowej, różnicowanie stopy podatkowej, itp.

Problem "twardego finansowania" nie może być ciągle jedynie postulatem lecz powinien stać się powszechnie i faktycznie obowiązującą zasadą.

8. Przywracanie równowagi wymagać będzie nie tylko ograniczenia wielkości popytu inwestycyjno-budowlanego ale również zwiększenia podaży budowlanej zdolności produkcyjnej oraz czynników produkcji budowlanej. Ten przyrost potencjału budowlanego nie powinien być odbiciem czy powieleniem istniejących, ukształtowanych w przeszłości struktur podmiotowych, lecz powinien być okazją do tworzenia nowych struktur dostosowanych swą wielkością, profilem produkcji, organizacją i formami prawnymi do rozwiązań przewidzianych w reformie gospodarczej. Należałoby również podjąć działania aby rozszerzyć możliwości różnicowania form prawnych jednostek gospodarczych w stosunku do aktualnie obowiązujących.

W ten sposób stopniowo powstałyby obok istniejących struktur, nowe struktury podmiotowe zróżnicowane pod względem wielkości, profilu działalności, form prawnych i przynależności sektorowej, działające w układzie konkurencyjnym w poszczególnych fazach procesu inwestycyjno-budowlanego. Można wysunąć tezę, że bez autentycznej konkurencji różnorodnie zorganizowanych podmiotów gospodarczych nie będzie można osiągnąć założeń reformy, gdyż nie wspomaga jej rynkowy mechanizm gry między podmiotami gospodarczymi bez czego nie może spełniać przypisanych mu funkcji realizacyjnych i weryfikacyjnych.

9. Istnieje potrzeba stworzenia jednostek organizacyjnych przynależnych do różnych sektorów, które byłyby w stanie

świadczyć "usługi inwestorskie". Jednostki te działałyby na statusie przedsiębiorstw koncesjonowanych /wpisanych przy spełnieniu określonych wymagań do rejestru/, które świadczyłyby określone usługi odpłatnie na rzecz inwestora bezpośrednio. Zakres świadczonych usług na rzecz inwestora bezpośrednio wynikałby z konkretnych potrzeb. Przedsiębiorstwa te mogłyby pełnić funkcję inwestora zastępczego w tradycyjnym ujęciu, ale również mogłyby pełnić funkcje koordynacyjne w szerszym zakresie, które wynikają z dotychczasowych uprawnień "generalnego wykonawcy" czy "generalnego realizatora inwestycji".

Formalnie uprawnienia te powinny być zawarte w koncesji, której wydanie powinno być przede wszystkim uzależnione od kwalifikacji i wynikających stąd uprawnień osób, które tego rodzaju przedsiębiorstwo będą prowadzić.

O tego rodzaju uprawnienia powinny mieć możliwość występować osoby fizyczne jak i prawne, w tym również istniejące organizacje inwestorskie /t.zw. służby inwestorskie/, biura projektowe jak również przedsiębiorstwa budowlano-montażowe /powinno to znaleźć wyraz w przypadku przedsiębiorstwa państwowego w odpowiednim zapisie statutowym/.

Rynek usług inwestorskich na którym by występowały różne jednostki fizyczne i prawne, przynależne do różnych sektorów i o zróżnicowanym zakresie działania - może odegrać pozytywną rolę w proefektywnościowym działaniu inwestorów.

10. Zdaniem uczestników Konferencji istniejące służby inwestycyjne /np. w organizacji wojewódzkich rad narodowych/, które działają na statusie urzędu finansowanego z budżetu powinny być przekształcone i działać na statusie przedsiębiorstwa, którego wyniki

ekonomiczne decydują o jego istnieniu.

Tego rodzaju zmiana przyczyniłaby się do znacznego usprawnienia i zdynamizowania działalności tych jednostek oraz zwiększenia zainteresowania efektywnością inwestycji.

11. W dziedzinie projektowania należy również dopuścić do funkcjonowania wielu jednostek projektowania /osób prawnych i fizycznych/, przynależnych do różnych sektorów gospodarczych. Jednostki te bez żadnych ograniczeń powinny mieć możliwość świadczenia swych usług na rzecz inwestorów państwowych, spółdzielczych i prywatnych. Zakres świadczeń ze strony jednostek projektowania może być różny i może obejmować usługi inwestorskie /patrz p.9/ i projektowe i nadzorcze.
12. Struktura podmiotowa wykonawstwa budowlanego, ukształtowana w przeszłości charakteryzuje się swoistą "biegunowością". Z jednej strony istnieją duże i bardzo duże przedsiębiorstwa budowlane - z drugiej bardzo małe zakłady rzemieślnicze /spółdzielcze i prywatne/. Jednocześnie przedsiębiorstwa państwowe dążąc do samowystarczalności produkcyjnej - obok potencjału budowlanego, działającego bezpośrednio na placu budowy - rozwinęły na bardzo dużą skalę działalność wspomagającą w postaci jednostek produkcji pomocniczej, usług produkcyjnych i szeroko pojętych usług socjalnych, obrotu towarowego, oświaty, ochrony zdrowia itp. Wobec zawodności kooperacyjnej w przeszłości - przedsiębiorstwa budowlane przejęły i zorganizowały działalność, która w warunkach racjonalnego podziału pracy i specjalizacji jest przedmiotem działania wyodrębnionych przedsiębiorstw przemysłowych, handlowych, usługowych itp. Innymi słowy brak

jest u nas odpowiednio rozwiniętej "infrastruktury obsługowej" budownictwa, która funkcjonowałaby w otoczeniu budownictwa a nie w przedsiębiorstwach, których podstawowym celem jest przede wszystkim wznoszenie budynków i budowli /budowanie/.

Stąd proces restrukturyzacji budownictwa powinien - jak się wydaje - zmierzać w kierunku:

- a/ tworzenia średnich i małych przedsiębiorstw budowlanych /uspołecznionych, mieszanych i nieuspołecznionych/, których elastyczność przystosowawcza do zmiennej wielkości i struktury popytu budowlanego jest bardzo duża,
- b/ tworzenia samodzielnych oraz wspólnych przedsiębiorstw produkcyjnych, usługowo-produkcyjnych i usługowo-socjalnych, zadilających i obsługujących procesy budowlane bezpośrednio na placu budowy.

Tak ukształtowana w przyszłości sieć powinna być siecią komplementarną w stosunku do już istniejącej.

13. Wybór inwestora zastępczego przez inwestora bezpośredniego powinien odbywać się na zasadzie postępowania ofertowo-przetargowego /lub konkursu/. Oczywiście nie wyklucza to i innych form wyboru inwestora zastępczego. Podobnie na zasadzie konkursu - powinien się odbywać wybór projektanta. Przedmiotem konkursu powinna być koncepcja projektowa bądź projekt wstępny określonego zamierzenia. Wyniki rozwiązań konkursowych, stanowiąc z natury rzeczy warianty rozwiązań danego zamierzenia, dają podstawę - w oparciu o przyjęte kryteria oceny - do wyboru określonego projektanta, bądź zespołu projektowego.

Wybór wykonawcy budowlanego oparty na systemie ofertowo-przetargowym wykazuje jeszcze szereg niedomagań głównie z powodu nadwyżki popytu nad podażą budowlanej zdolności produkcyjnej. Nie funkcjonuje jeszcze "rynek inwestora" lecz "rynek wykonawcy". Do czasu osiągnięcia równowagi, proponuje się na okres przejściowy, aby na - podlegającą reglamentacji materiały przydzielać inwestorom - asygnaty. W tej sytuacji inwestor posiadając prawo dysponowania materiałami uzyska sytuację zbliżoną do panującej w warunkach "ryнку inwestora" zaś postępowanie ofertowo-przetargowe zyska przynajmniej częściowo sens ekonomiczny. W tych warunkach bowiem rzeczywiście inwestor będzie wybierał wykonawcę, a nie jak dotychczas - wykonawca - inwestora. Uznaje się za celowe, przywrócenie t.zw. kosztorysu urzędowego /inwestorskiego/, jako instrumentu rozstrzygnięcia przetargu przez inwestora.

Przedsiębiorstwa budowlane przystępujące do przetargu powinny w kosztorysie ofertowym posiłkować się normami zakładowymi. W każdym razie powinno tak być w przyszłości.

14. Ruch budowlany - jego wielkość i struktura jest różna w poszczególnych regionach, jak również jest różna skala potrzeb budowlanych w poszczególnych województwach. Wiele z tych potrzeb o zróżnicowanej wielkości i strukturze - może być zaspokojona w skali lokalnej przez lokalny ruch budowlany, oparty na lokalnych jednostkach wykonawstwa, lokalnej produkcji materiałów budowlanych, lokalnej inicjatywie społecznej, itp. Animatorem tego ruchu powinny być terenowe organy administracji państwowej szczebla wojewódzkiego i podstawowego. One też

powinny - w zależności od uwarunkowań regionalnych - kształtować swą strukturę organizacyjną tak aby możliwie w sposób najbardziej skuteczny wspierać ów lokalny ruch budowlany. Stąd też uczestnicy konferencji są przeciwni wszelkiemu uniformizmowi organizacyjnemu, który bez względu na wielkość regionu, jego strukturę gospodarczą, skalę potrzeb mieszkaniowych w mieście i na wsi, stan uzbrojenia terenów itp. - narzuca wszystkim organom administracji terenowej jednolite struktury organizacyjne, które w praktyce okazują się mało sprawne, a co gorsza stwarzają bariery strukturalne i ograniczają lokalny ruch budowlany. Wszelkie centralne regulowanie struktur organizacyjnych terenowych organów administracji państwowej ingerujące w rozwiązania szczegółowe, ustalające liczbę i rodzaj wydziałów, ich uprawnienia itp. w odniesieniu do działalności budowlanej, która jest tak silnie regionalnie zróżnicowana - wydaje się nieporozumieniem. Struktury organizacyjne winny być służebne w stosunku do zadań i warunków, w których one mają być realizowane. Stąd też postuluje się pozostawienie organom terenowym większej swobody w kształtowaniu struktur pod warunkiem, że spełniać one będą wszystkie przypisane im funkcje.

15. Niedostatecznie są obecnie wykorzystane różne formy prawne na podstawie których organizowane być mogą przedsiębiorstwa, w tym również przedsiębiorstwa budowlane, które działają głównie na zasadach ogólnych, określonych przez ustawę z dnia 25 września 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych, nie wykorzystując zresztą jej wszystkich ustaleń.
Np. funkcjonujące przedsiębiorstwa budowlane nią tworzą przed-

siębiorstw wspólnych lecz funkcjonują w strukturze ukształtowanej w przeszłości. A przecież obecnie - szczególnie w układzie regionalnym - istnieje w wielu przypadkach zasadność tworzenia przez przedsiębiorstwa budowlane choćby takich przedsiębiorstw wspólnych jak transportowe, sprzętowe, produkcji elementów i wyrobów stosowanych w budownictwie itp.

Kodeks handlowy w aktualnie obowiązującym brzmieniu zna trzy spółki /zwane handlowymi/: spółkę jawną, spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkę akcyjną. Te formy prawne nie są przez przedsiębiorstwa budowlane - szczególnie te które zaspakajają lokalny popyt budowlany - wykorzystywane.

A przecież można by tworzyć specjalistyczne przedsiębiorstwa wspólne przedsiębiorstw państwowych /budownictwa ogólnego/, rolniczego i komunalnego/ w dziedzinie produkcji pomocniczej, usług produkcyjnych czy socjalnych, tworząc w ten sposób wyodrębnione organizacje, obsługujące produkcję budowlaną na placu budowy.

16. Dla wzbogacenia form prawnych działalności gospodarczej celowe byłoby przywrócenie w naszym systemie prawnym spółki komandytowej, znanej dawnemu prawu handlowemu /art. 143-157 Kodeksu Handlowego z 1934 roku/. Umożliwiło by to tworzenie przedsiębiorstw z udziałem kapitału państwowego i prywatnego.

Tego typu przedsiębiorstwa mieszane w budownictwie występują w dość znacznej liczbie w NRD.

Niezależnie od tego Ustawa o przedsiębiorstwach państwowych przewiduje wspólne przedsiębiorstwa rad narodowych i ta forma prawna funkcjonowania przedsiębiorstw /w tym budowlanych/ jest w nikłym stopniu wykorzystana w praktyce. Również nie wykorzystana jest formuła przedsiębiorstw mieszanych przewidzianych w Ustawie o przedsiębiorstwach państwowych.

Mogą to być przedsiębiorstwa mieszane utworzone z podmiotem zagranicznym, organizacją spółdzielczą lub organizacją społeczną.

Nie dość wykorzystana jest spółdzielcza forma organizacji przedsiębiorstwa budowlanego. Działalność budowlaną będącą gospodarczo związaną z budownictwem mogą prowadzić i inne podmioty gospodarcze, przede wszystkim zaś rzemieślnicy, zakłady drobnej wytwórczości, zagraniczne podmioty gospodarcze, a także prowadzące działalność gospodarczą organizacje społeczne. Ogromną rolę w tworzeniu różnych przedsiębiorstw o zróżnicowanej postaci formalno-prawnej mogą odegrać terenowe organy administracji państwowej.

Należy zwrócić jeszcze uwagę, że jeśli budownictwo ogólne - szczególnie mieszkaniowe - jest obszarem chronionym, korzystającym niejako z "klauzuli największego uprzewilejowania", to należy wspomagać wzrost potencjału budowlanego we wszelkich dopuszczalnych przepisami - formach prawnych w tym również rzemiosła, drobnej wytwórczości i spółdzielczości na identycznych warunkach. Odnosi się bowiem wrażenie, że np. rozwój rzemiosła budowlanego z punktu widzenia istniejących przepisów podatkowych jest celowo ograniczony.

17. Dla umożliwienia organom terenowym aktywnego uczestnictwa w lokalnym ruchu budowlanym, uznaje się za celowe zapewnienie terenowej administracji państwowej bezpośredniego wpływu na działalność podejmowaną w różnych formach formalno-prawnych. W odniesieniu do przedsiębiorstw państwowych /art. 53 Ustawy o przedsiębiorstwach państwowych/ byłby to udział przedstawicieli organów terenowych w radach nadzorczych tych przedsiębiorstw. Przy rozmaitych formach przedsięwzięć wspólnych

należałoby zapewnić organom terenowym pełnoprawny udział w tworzonych spółkach. W pełni może to być zrealizowane przez nadanie jednostkom terenowym osobowości prawnej, co wymaga zmian Ustawy z dnia 20.VII.1983 r. o systemie rad narodowych i samorządu terytorialnego /Dz.U. z 1983 r. nr 41/.

Do czasu ewentualnej zmiany ustawy, organy terenowe powinny zostać upoważnione do przystępowania do spółek oraz zakładania spółek wraz z innymi podmiotami gospodarczymi dla realizacji zadań należących do właściwości tych organów.

Przystępowanie organów terenowych do spółek umożliwiłoby mniejsze zaangażowanie środków państwowych w różne przedsięwzięcia gospodarcze, a udział przedstawicieli organu terenowego we władzach spółki stanowiłby gwarancję właściwego wykonania określonych w statucie zadań.

18. Sprawą kontrowersyjną jest organizacja centralnych organów administracji państwowej w dziedzinie budownictwa.

Organizacja obecna rodzi wiele wątpliwości i zastrzeżeń. Trudno jednak zgłosić określoną propozycję zmian wyłącznie w odniesieniu do budownictwa, nie wiedząc jaki ostateczny kształt ma przybrać centralny aparat administracji gospodarczej. W ramach reformowania gospodarki nie dokonano dotychczas w tej dziedzinie istotnych zmian. Funkcjonujące w naszym systemie gospodarczym elementy nakazowo-rozdziałcze, stancją uzasadnienie dla utrzymania istniejących struktur. Można więc wnosić, że w miarę ograniczania reglamentacji, rozdzielnictwa itp. powstaną dogodne warunki do przekształceń strukturalnych centrum. Obecna praktyka dowodzi, że wiele organów założycielskich oddziałuje na podmioty gospodarcze w trybie nieformalnym, wykraczającą poza ustawowo przyznane uprawnienia.

Często też organy założycielskie roztaczają nad podmiotami gospodarczymi nadmiernie rozwinięte funkcje opiekuńcze, identyfikując się z interesem przedsiębiorstw, a nie interesem Państwa wobec przedsiębiorstw.

Wynika to m.in. z jeszcze ciągle trwającej dominacji struktur gałęziowo-branżowych nad funkcjonalnymi. W tym kontekście należy uznać za interesującą propozycję PRON powołania Ministerstwa Gospodarki.

19. Dotychczasowy przebieg reformy gospodarczej nie spowodował większych zmian w strukturze podmiotowej w budownictwie. Nowo powstałe zrzeszenia objęły na ogół te przedsiębiorstwa, które w układzie poprzednim funkcjonowały w ramach zjednoczeń branżowych. Nie zostały powszechnie wykorzystane formy prawne zrzeszania się przedsiębiorstw, tworzenia przedsiębiorstw wspólnych i mieszanych, przewidzianych w odpowiednich przepisach prawnych. Mimo to należy postulować wzbogacenie form prawnych, na podstawie których mogą działać przedsiębiorstwa, jak również rozwinięcie niektórych dodatkowych funkcji przez odpowiednie rozwiązania instytucjonalne istotne dla procesu inwestycyjno-budowlanego. Jedną z nich jest np. ubezpieczenie od ryzyka. Jest to szczególnie ważne przy projektowaniu nowych oryginalnych rozwiązań. A w ogóle sprawa ta ma istotne znaczenie dla działalności innowacyjnej w szerszej skali. Stąd też sprawa ta powinna znaleźć właściwe rozwiązanie.

Sekretarz Naukowy
 i Przewodniczący Konferencji

Prof. dr hab. Henryk Hajduk